"యుక్తః కర్మఫలం త్యక్త్వా శాన్తి
మాప్నోతి నైష్ఠికం
అయుక్తః కామ కారేణ ఫలేసక్తో
నిబధ్యతే."

వెంకట్రామయ్య పూజ గదిలో [illegible]గా కూర్చుని భగవద్గీతలోని కర్మసన్న్యాసయోగము చదువుతున్నాడు. ఇంతలో అతని భార్య సీతామహాలక్ష్మి గది ద్వారం దగ్గరకు వచ్చి చెప్పింది -

"ఇంటి మేస్త్రీ అప్పలస్వామి [illegible]చ్చేడండి."

గృహప్రవేశం

యర్రగుంట్ల వరలక్ష్మీదేవి

[illegible] మళ్ళీ ఇటు తిరిగి "శాస్త్రీ [illegible]. ఈ అధ్యాయం పూర్తిచేసి వస్తా" అని మళ్ళీ పుస్తకం మీదకు దృష్టిని పోనిచ్చేడు.

మరో పది నిమిషాలకు పూజ గదిలో నుంచి బయటకు వచ్చి భుజం మీంచి తువ్వాలును [illegible]లోకి వచ్చేడు.

"అయ్యగారు! మీ ఇంటి పని పూర్తిచేసేసేం. ఇక మీరు [illegible] వేయించుకుని ఇంట్లోకి దిగడమే" అని [illegible] మేస్త్రీ అప్పలస్వామి తనకు రావల్సిన మిగతా [illegible] తీసుకుని వెళ్ళిపోబోయి ఆగి "అయ్యగారు! [illegible] నాకు [illegible]వాళ్ళు, మా పనివాళ్ళందరికీ పప్పు, [illegible] భోజనం పెట్టించాలి" అన్నాడు నవ్వుగా [illegible].

[illegible] వెంకట్రామయ్య [illegible] భోజ్యం [illegible] మాయిన [illegible]

"[illegible] అప్పలస్వామి, గృహప్రవేశంనాడు [illegible] మీ [illegible] మాతోటే భోజనం" [illegible] అప్పలస్వామి [illegible] చేసి వెళ్ళిపోయేడు.

[illegible] వెంకట్రామయ్య భార్యను తీసుకుని [illegible] కొత్త ఇంటికి వచ్చేడు.

ఇరువురు సంతోషంతో ఇల్లంతా ఓసారి తిరిగి చూసుకుని తలుపులన్నీ వేసుకుని వీధి తలుపుకు తాళం వేసుకుని తాముంటున్న అద్దె ఇంటికి బయలుదేరేరు.

"మహాలక్ష్మీ! మనం ముహూర్తం త్వరలో పెట్టించి మాతన గృహప్రవేశమవడమే తరువాయి. ఇన్నాళ్ళకు ఈ అద్దె కొంపల నివాసం తప్పుతు oది" అన్నాడు కాస్త గర్వంగా.

"నేనూ సంతోషంగా చెప్పుకోగలను, మేము స్వంత ఇంట్లో వుంటామని" అంది.

వెంకట్రామయ్యకు తమకని ఓ ఇల్లు కట్టుకుని, ఆ స్వంత ఇంట్లో జీవించాలని ఎన్నో సంవత్సరాలుగా కోరిక వుంది. ఆ కోరిక ఉధృతమవుతున్నప్పటికి సంసార ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోతూ ఇంతవరకు గట్టుకు చేరలేక తంటాలు పడ్డాడు. ఆఖరికి రెండు సంవత్సరాల క్రితం ఓ తీరానికి చేరి కొత్త ఇల్లు కట్టుకునేందుకు ప్రయత్నం మొదలెట్టేడు.

వెంకట్రామయ్య వంశంలో మూడు తరాల నుంచీ ఎవ్వరికీ స్వంత ఇల్లన్నది లేదు. అద్దె కొంపల్లోనే జీవితాలను వెళ్ళబుచ్చుతుంటూ వచ్చేరు. పిత్రార్జితమంటూ వెంకట్రామయ్య తాతగారి నుంచి ఎవ్వరికీ ఓ గడ్డిపోచైనా ముట్టలేదు. వెంకట్రామయ్య తాత పౌరోహిత్యం చేసి తన కుటుంబాన్ని సాకేడు. అతనికి అయిదుగురు సంతానం. ఇద్దరు కొడుకులు, ముగ్గురు కుమార్తెలు. కొడుకులిద్దరు హైస్కూల్ చదువుతో సరిపెట్టుకున్నారు. కుమార్తెలకు అతికష్టం మీద గంతకు తగ్గ బొంతల్లాంటి సంబంధాలను కుదిర్చి పెళ్ళి వేసేడు.

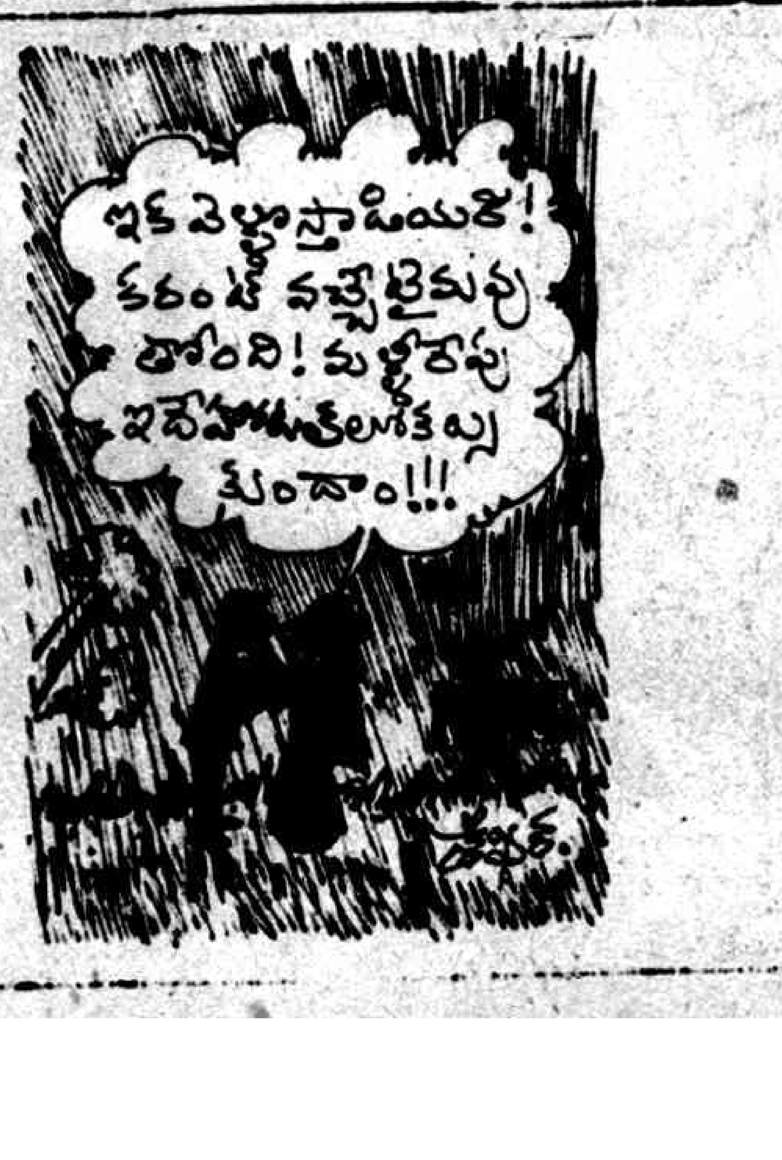

ఆఖరికి అతను కాలధర్మం చేసేక, అతని పెద్ద కొడుకైన వెంకట్రామయ్య తండ్రికి అతడి తండ్రి చేసిపోయిన అప్పులు మాత్రం కాస్త మిగిలేయి.

వెంకట్రామయ్య తండ్రి జీవన వ్యవస్థలో ఒక మెట్టు పైకిపోయేడు. స్కూల్ ఫైనల్ పాసయేక సెకండరీగ్రేడు టీచరు ట్రెయినింగై మూడు మైళ్ళ దూరంలో వున్న ఆ ప్రక్క గ్రామంలో టీచర్‌గా పనిచేసేడు. అతనికి ఇద్దరు కొడుకులు, ఇద్దరు కుమార్తెలు. అతని ఆర్జనంతా పిల్లల చదువులకు, కూతుళ్ళ పెళ్ళికి, తాము జీవించడానికి సరిపోయింది. ఆఖరుకి అతడు చనిపోయిననాటికి అతను మిగిల్చిపోయింది ఇంట్లో ఓ ఆరు వందలు నగదు మాత్రమే.

వెంకట్రామయ్య అన్న స్కూల్‌ఫైనల్ చదువుతూ ఇంట్లోని రెండు వందలు ఎత్తుకునిపోయి మిలిటరీలో చేరిపోయేడు. ఆ తరువాత అతడి ఆచూకీ ఏమీ తెలియలేదు. వెంకట్రామయ్యకు చిన్నప్పటి నుంచి గొప్పవాడినవ్వాలన్న కాంక్ష బాగా వుండేది. కష్టపడి బి.ఎ. పాసయి, బి.ఇడి. టీచర్ ట్రెయినింగై ఆ ఊర్లోని మున్సిపల్ హైస్కూల్లో టీచరుగా ఉద్యోగం సంపాదించేడు. తండ్రి చనిపోయిన నాటికి వెంకట్రామయ్య ఉద్యోగాన్వేషణలో వున్నాడు. ఓ నాలుగు నెలలు అతికష్టం మీద అతను, తల్లి గడుపుకొని రాగా ఆ ఉద్యోగం వచ్చింది. అతనికి డబ్బు విలువ, బాధ్యతల విలువ బాగా తెల్సివచ్చింది. అందుకే అతడు దిగువ మధ్య తరగతి స్థితి నుంచి మధ్యతరగతి స్థితికి ఎదగదల్చేడు.

ఉద్యోగం వచ్చిన ఓ సంవత్సరానికి అతడి తల్లే ఓ సంప్రదాయ కుటుంబంలోని పిల్లను చూసి పెళ్ళి చేసింది. తన భార్య చక్కనిదో, కాదో అతను చెప్పలేడుగాని తనకి చాలా అనుకూలవతైన భార్యని మాత్రం ఖచ్చితంగా చెప్పగలడు.

ఏ పని చేద్దామన్నా ఇద్దరు కలిసి ఆలోచించుకుని చేసేవారు. ఏ విషయంలోనైనా ఓ పథకం ప్రకారం చేయడమే వెంకట్రామయ్య సంకల్పం.

పెళ్ళయిన కొత్తలో ఓనాడు భార్యతో అన్నాడు —

"నా ధ్యేయమంతా గొప్పవాడినవ్వాలనే. అలాగని నానా గడ్డి కరవాలన్నది నా ఉద్దేశం కాదు. నా కష్టం మీద ఆర్జించిన డబ్బుతోనే మన స్థితిని బాగా మెరుగుపర్చుకోవాలి. మూడు తరాలుగా మా వంశంవాళ్ళు చాలీ చాలని అద్దె కొంపల్లో గడిపి నానా అగచాట్లు పడ్డారు. అందుకే నేను ప్రతి పైసాను కూడబెట్టి మనకని ఓ ఇల్లు కట్టదల్చేను. నేను పోయేక నా కొడుకు గర్వంగా నా పిత్రార్జితమైన ఇల్లు అని చెప్పుకునేందుకు వీలుగా ఆ ఇంటిని వాడికి మిగల్చదల్చేను - ఏమంటావు?"

"మీ ఆలోచన బాగుందండి. అలాగే చేద్దాం."

"మరి డబ్బు మిగల్చాలంటే మన కుటుంబం చిన్నదై యుండాలి. మొదట కొడుకే పుడ్తే సంతానాన్ని అక్కడితో పరిమితం చేయాలి. ఏం?"

సీతామహాలక్ష్మి ఫకాలున నవ్వేసింది.

"అలు లేదు, చూలు లేదు కొడుకు పేరు సోమలింగంలా వున్నాయి మాటలు."

"అదెంత మాటోయ్ - అలు వచ్చింది కదా, ఇక

మాలూ వస్తుంది ఆ తరువాత సోమలింగమూ వస్తాడు" అన్నాడు నవ్వుతో.

"సరేలెండి - ఒకవేళ మొదట కూతురే పుడ్తే?" ఆసరికి నెల తప్పకపోయినా వాదనకు అంది సీతామహాలక్ష్మి.

"అప్పుడు రెండవ సంతానంకు ఎదురుచూద్దాం. ఆ బిడ్డ తప్పక మగబిడ్డవుతుంది."

"పాపీ పుట్టవిద్దురు - భగవంతుడిచ్చిన దానికి మన అభ్యంతరం దేనికి?"

"వెర్రిదానా! ఎక్కువ సంతానమైతే మన ఆర్జన సరిపోదు. అప్పుడు మన బ్రతుకు ఎక్కడవేసిన గొంగలిలా అక్కడే పడుంటుంది. ఈ అద్దె కొంప మనల్ని వదలదు. మరో తరం కూడా అద్దెకొంపల పాలవ్వాలి."

"సరే మీరు చెప్పినట్టే చేద్దాంలెండి."

వెంకట్రామయ్య ఆనాటి నుంచి డబ్బును కూడబెట్టే ప్రయత్నంలో నిమగ్నుడయేడు. స్కూలు అయిపోయేక ఇంటివద్ద కొన్ని ట్యూషన్లు చెప్పనారంభించేడు.

వెంకట్రామయ్యకు పెళ్ళయిన మూడేళ్ళకు ఓ కూతురు కలిగింది. బాలసారెకు, ఆ పిల్ల నగకు కొంత ఖర్చు చేయవల్సి వచ్చింది. ఆ తరువాత మరో సంవత్సరంకు వెంకట్రామయ్య తల్లి చనిపోయింది. ఆమె దినవారాలకు, సంవత్సరీకానికి కొంత అప్పు కూడా చెయ్యవల్సివచ్చింది.

మొదటి సంతానం కలిగిన మూడేళ్ళకు మరో కూతురు పుట్టింది. దాంతో వెంకట్రామయ్య చాలా నిరుత్సాహపడిపోయేడు. అప్పటికీ భార్య ఓదార్చింది - "ఎవరైతే ఏమండి. ఆడపిల్ల ఇంటికి మహాలక్ష్మండి. వాళ్ళే బాగా చదువుకుని, పెద్ద ఉద్యోగాలు చేసి మన దోసిళ్ళలో డబ్బు పోస్తారు. అప్పుడు ఆ డబ్బుతో మనం మంచి ఇంటిని కట్టుకుందాంలెండి."

కానీ, వెంకట్రామయ్యకు తృప్తి కలుగలేదు. అందుకే సంతాన నిరోధక చర్యేమీ తీసుకోలేదు. క్రమం తప్పకుండా మరో మూడేళ్ళకు సీతామహాలక్ష్మి మళ్ళీ ప్రసవించింది. ఈమారు వెంకట్రామయ్య చాలా సంతోషించేట్లు మగబిడ్డను కన్నది. ఆ మూడవ రోజునే వెంకట్రామయ్య గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్‌కు పోయి వేసక్టమీ చేయించుకున్నాడు.

వెంకట్రామయ్యకు ఆసరికి ముప్పై మూడేళ్ళ వయస్సు వచ్చింది. అప్పటి నుంచి మరీ ముమ్మరంగా ట్యూషన్లు చెప్పనారంభించేడు.

ఆడపిల్లలు చదువులో అంత తెలివితేటల్ని కనబరచలేకపోయేరు. పెద్ద పిల్ల శకుంతల స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్ష తప్పి చదువునాపేసింది. ఆమెకు పెళ్ళీడు వచ్చింది. సీతామహాలక్ష్మి హెచ్చరించగా వెంకట్రామయ్య కట్టబోయిన ఇంటి గురించి ఆలోచనలు ఆపి పెళ్ళికొడుకు వేటకు బయలుదేరేడు.

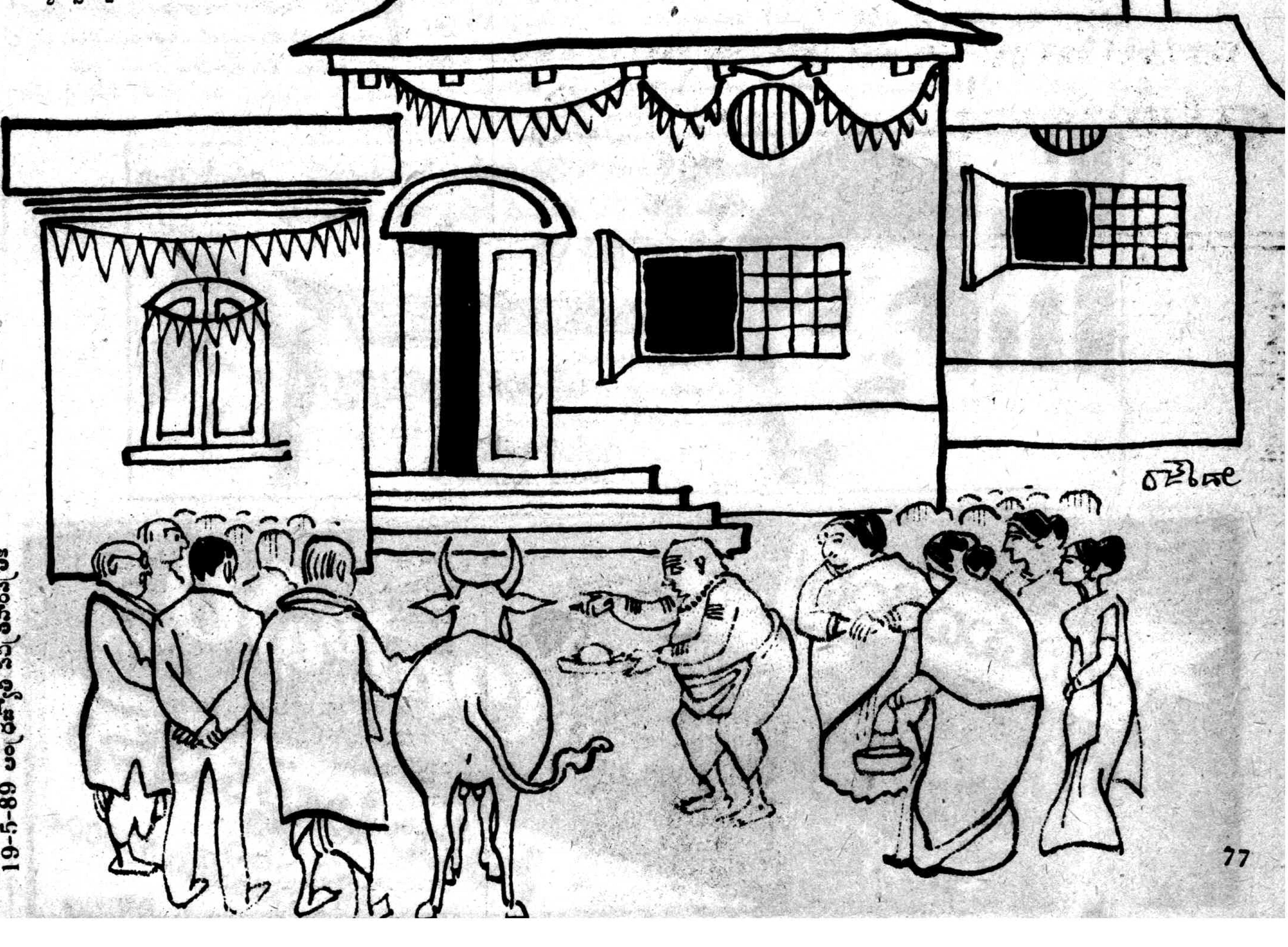

ఆఖరికి జిల్లా పరిషత్ ఆఫీస్‌లో గుమస్తాగా పనిచేస్తున్న ఒక వరుడు దొరికేడు. అప్పటికి శకుంతలకు ఇరవై సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చింది. వెంకట్రామయ్య ఆమె పెళ్ళికి ఆరు వేలు కట్నం క్రింద, ఆరు వేలు పెళ్ళి ఖర్చు క్రింద వాడేడు. దాంతో అతడి బ్యాంకు బాలెన్స్ పాతిక వేల నుంచి పదమూడు వేలకు దిగిపోయింది. వెంకట్రామయ్య వయస్సు నలభై ఏడుకి చేరింది.

అతడి జీతము కొద్దిగా పెరిగింది. ట్యూషన్లు తగ్గిపోయేయి. ట్యూషను చెప్పటం తగ్గించేడు. పొద్దున్న, రాత్రి బాకీవారికిగా ట్యూషన్లు చెప్పేవాడు. వెంకట్రామయ్య ఆరోగ్యం మందగించి గనుక, డబ్బును కూడబెట్టాలన్న పంతకాలం ధృఢమైంది గనుక అతడు నిరంతర కృషి చేయగలేడు. అతని భార్య అతడి శ్రమను గమనించి వారించినా వినేవాడు కాదు.

మొదటి పిల్లను పెళ్ళిచేసిన ఏళ్ళేళ్ళకు రెండో పిల్ల అన్నపూర్ణకు పెళ్ళి చేయవల్సి వచ్చింది. ఆ అమ్మాయికి 21 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చింది మరి. పెరల్గా పోస్టాఫీస్‌లో గుమస్తాగా చేస్తున్న ఓ వరుడు దొరికేడు. ఈ నాళ్ళేళ్ళలో రేట్లు పెరిగేయి. కట్నం క్రింద పదివేలు, పెళ్ళి ఖర్చుకు మరో పదివేలు బ్యాంకు బాలెన్స్ నుంచి తరిగిపోయేయి.

కానీ, బరువు దిగిపోయినట్లు తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చుకున్నారు వెంకట్రామయ్య, అతని భార్య. ఆఖరికి బ్యాంకులో పదివేలు మాత్రమే మిగిలేయి. అప్పటికి వెంకట్రామయ్యకు వయసు 51కి పెరిగింది.

వెంకట్రామయ్య కొడుకు మురళి చాలా మరుగ్గా చదువుకుంటున్నాడు. అన్ని క్లాసుల్లో మంచి మార్కులతో పాసవుతున్నాడు. ఇప్పుడు వెంకట్రామయ్య దృష్టంతా తమకో ఇల్లు కట్టుకోవాలన్న కాంక్ష మీద పడింది.

"చూడు సీతా! మనం అనుకున్న ప్రకారం ఇల్లు కట్టుకోవాలి. గదులు చిన్నవైనా ఫరవాలేదు. అన్నీ సరిపోయేలా ఉండాలి. ఎవరేనా వస్తే కూర్చోబెట్టేందుకు ఓ హాలుండాలి. అబ్బాయి పెద్దవాడయేక పెళ్ళి చేస్తాము - అబ్బాయికి, కోడలికి ఓ గది కావాలి. మనకో గది విడిగా వుండాలిగా."

"ఏం మొత్తం ఇంకా తీరలేదా?" అడిగింది సీతామహాలక్ష్మి నవ్వుతూ.

"నా ఉద్దేశమది కాదే - మామూలుగానైనా మనకో గది వుండాలిగా."

"సరిలెండి. హాలుకి వరండాకు ఓ గది వుంటే సరిపోతుంది. ఇక చెప్పండి."

"వెనుక వంటింటికి, వంట సామాన్లకు ఓ గది. పూజకు, భోజనాలకు ఓ గది వుండాలి."

"పూజ గదిని విడిగా ఒకటి కట్టండి. అంట్లు మయిల సోకకూడదు."

వెంకట్రామయ్య, అతడి భార్య బాగా చర్చించుకుని కొత్త ఇంటి రూపాన్ని నిర్ణయించుకున్నారు. తరువాత స్థలానికి ప్రయత్నించేరు. స్కూలు మేష్టర్లు కొందరు, కాలేజి లెక్చరర్లు కొందరు కలిసి ఓ సొసైటీగా ఏర్పడి ఊరుకు అవతలున్న కొన్ని పొలాలను కొని ఇంటి స్థలాలుగా ప్లాట్లు వేసుకున్నారు. అందులో ఓ మూడు వందల పదహారు గజాల స్థలం తీసుకున్నాడు.

తరువాత వెంకట్రామయ్య ఓ డ్రాఫ్ట్స్‌మన్ చేత తాననుకున్న విధంగా ఓ ఇంటి ప్లానును గీయించేడు. ఆ ప్లాను చూసి ఇంటిని సగం కట్టేసినంతగా సంతోషించేడు. ఆ ప్లానును తనకు తెలిసిన ఓ సివిల్ ఇంజనీరుకు చూపెట్టి, అది కట్టడానికెంతవుతుందో చెప్పమన్నాడు.

అతడు లెక్కలన్నీ కట్టి ఆ దాదా ఇంటికి సుమారు నలభై అయిదు వేలవుతుందన్నాడు. అంత డబ్బు వెంకట్రామయ్య వద్ద లేదు. ఇంకో మూడేళ్ళకుగాని అతడి రిటైర్‌మెంట్ జరగదు. అప్పటికి గానీ తనకి రావల్సిన డబ్బు చేతిలో పడదు. ఈలోగా తొందరపడి ఎవరి వద్దనైనా అప్పు చేస్తే వడ్డీ పెరిగి అసలుని మించేస్తుందని భయం. పోనీ రెండు సంవత్సరాలు ముందరే సర్వీసు విరమణ చేద్దామంటే ఆ సంవత్సరమే అతడి కొడుకు మురళి యూనివర్సిటీలో ఎం.కాం.లో చేరేడు. వాడి చదువయ్యే వరకు తను ఉద్యోగంలో వుండవల్సిందే.

కాలం సాగిపోయింది. ఆఖరికి వెంకట్రామయ్య చివరకు ఉద్యోగం నుంచి రిటైరయేడు. మున్సిపల్ ఆఫీసు చుట్టూ తిరగ్గా తిరగ్గా ఆఖరికి అతడికి రావల్సిన ప్రావిడెంట్ ఫండు, గ్రాట్యుయిటీ, మిగతా బకాయిలు చెల్లించేరు. ఈలోగా ట్యూషన్ల వల్ల, జీతంలో మిగిల్చింది, ఇప్పుడు వచ్చింది అంతా కలిపి అతడి వద్ద ఓ అరవై అయిదు వేలు కూడేయి.

వెంకట్రామయ్య తన జీవిత స్వప్నాన్ని నిజం

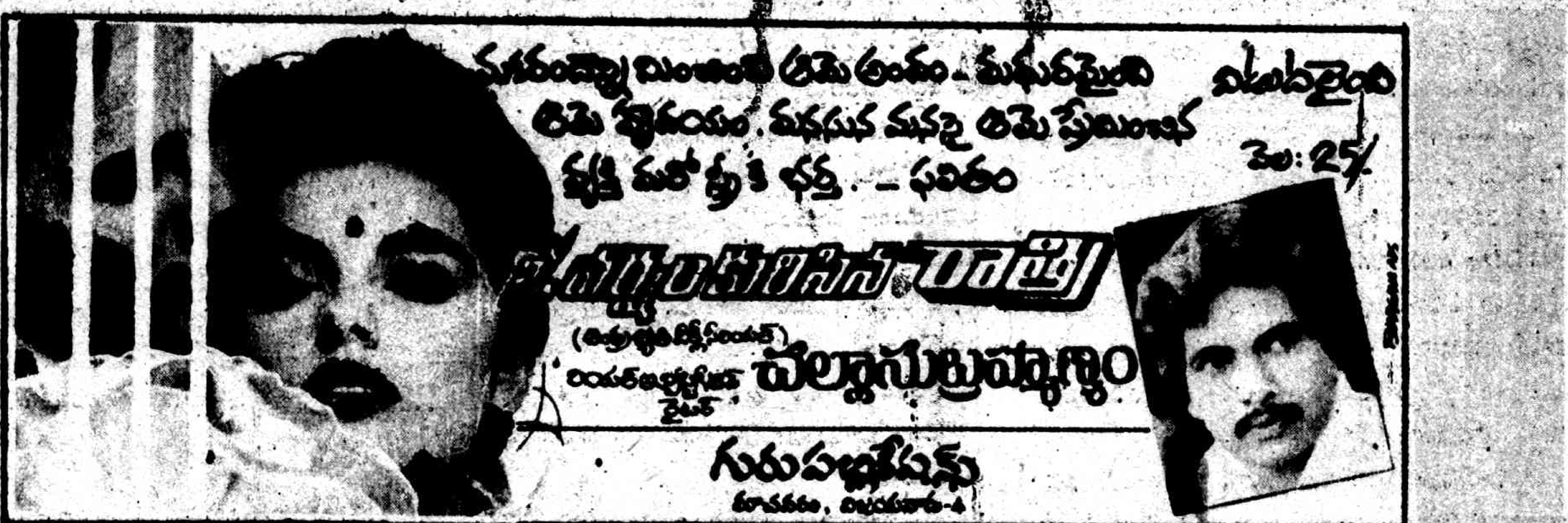

వేయడానికి పూనుకున్నాడు. తన స్నేహితుడి ఇల్లు కట్టిన హెడ్ మేస్త్రీ అప్పలస్వామిని పిలిపించి, ఇంటి ప్లాను చేతిలో పెట్టి పని మొదలుపెట్టించాడు.

కొడుకు మురళి చదువు పూర్తయింది. ఎం.కాం. ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో పాసయ్యేడు. ఇన్సూరెన్స్ ఆఫీసులకు, బ్యాంకులకు దరఖాస్తులు పంపుతానన్నాడు. తండ్రి ఒప్పుకోలేదు. ఉన్న ఊర్లోని కాలేజీకి లెక్చరర్ ఉద్యోగానికి ప్రయత్నించమని ఒత్తిడి చేసేడు.

“చూడు నాయనా! మాకు నువ్వొక్కడివే కొడుకువి. మేమిద్దరం చిరకాలం నీ దగ్గర వుండవల్సిన వాళ్ళమే. మూడు తరాలుగా మనవాళ్ళు జీవితాలను వాళ్ళ వాళ్ళ అద్దె కొంపల్లో గడిపేరు. మనం కూడా అద్దె ఇళ్ళల్లో ఇబ్బందులు పడ్డాం. నేను జీవితమంతా శ్రమించి కూడబెట్టిన డబ్బుతో ఇల్లు కట్టిస్తున్నాను, మేము బతికున్నన్నాళ్ళుండడానికి, మా తదనంతరం దాన్ని నీపరం చేయడానికి. మరి నువ్వు ఎక్కడో ఉద్యోగం సంపాదించి దూరంగా పోతే మాకేం గాను, మరి ఈ ఇంట్లో వుండేదెవరు? నా మనస్సుకు సుఖశాంతులుంటాయా చెప్పు? అందుకే నువ్వీ ఊరులోనే ఉద్యోగం చెయ్యాలి.”

కొడుకు మురళి తన తండ్రి మాటల్లోని మధ్యతరగతి అభిజాత్యాన్ని అర్థం చేసుకున్నాడు. తన తండ్రి కాంక్షను గ్రహించేడు. తల్లి చూపులో తనను వదలలేని ప్రేమను తెల్సుకున్నాడు.

ఇల్లు కట్టడం పూర్తయినాక బ్యాంకు బాలెన్స్ నాలుగు వేలకు దిగిపోయింది. కాని, వెంకట్రామయ్య దిగులుచెందలేదు. కొడుక్కి ఆ ఊరి కాలేజీలోనే ఒకటి, రెండు నెలల్లో కామర్స్ లెక్చరర్‌గా ఉద్యోగం రాబోతుంది. తను ఆ కాలేజీ కమిటీ సభ్యులను కలిసి అభ్యర్థించేడు. వారు సుమారు ఆమోదించినట్లే - వారి మాటల్లో సూచనగా తెలియవచ్చింది.

ఆ మరునాడు వెంకట్రామయ్య తన భార్యను, కొడుకును తీసుకొని వెళ్ళి తమ కొత్త ఇంటిని మళ్ళీ కొత్తగా పరిశీలించి తృప్తిచెందేడు.

“సిద్ధాంతిగారి దగ్గరకు ఈ అమావాస్య దాటగానే వెళ్ళి గృహప్రవేశానికి మంచి ముహూర్తం పెట్టించుకుని వస్తాను. ముహూర్త నిర్ణయం కాగానే అల్లుళ్ళిద్దరకు శుభలేఖలు పంపుతాను కుటుంబాలను తీసుకుని తప్పక రమ్మని కోరుతూ.”

“అలాగే మా అన్నకు ముందుగానే రాద్దామండి. మరి వాడు హైదరాబాద్ నుంచి రావాలిగా. సెలవు అదీ ఏర్పాటు చేసుకోవాలి” అంది సీతామహాలక్ష్మి.

“తప్పకుండా — నా బావమరిది రాకుండా నేను పీటల మీద కూర్చుంటానా!”

మానవుడు ఆశా జీవి. ఎన్నో కలల్ని కంటుంటాడు. అదృష్టముంటే అన్ని కలలు నెరవేరుతాయి, లేకుంటే కొన్ని మాత్రమే ఫలిస్తాయి. మానవుడికి సంతృప్తిని కలిగించేవి రెండు విషయాలు. మొదటిది తను కోరుకున్నది సాధించడం. రెండవది సాధించిన దాన్ని అనుభవించగల్గడం. వెంకట్రామయ్య తలపెట్టుకున్నది సాధించగల్గేడు - అదే స్వంత ఇల్లును కట్టుకోగల్గేడు. ఇక అనుభవించడమే తరువాయి.

పాడ్యమినాడు సిద్ధాంతిగారి దగ్గరకు పోదామని వెంకట్రామయ్య బట్టలు మార్చుకుంటుంటే విపరీతమైన గుండెపోటు వచ్చి మొదలు నరికిన చెట్టులా కూలబడిపోయేడు. అప్పటికి కొడుకింకా కాలేజీకి పోలేదు. మురళి టాక్సీని తెచ్చి తన తండ్రిని గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్‌కు చేర్పించేడు.

అక్కడ చేర్చిన డాక్టరొకాయన శ్రద్ధ వహించి వెంటనే ఆక్సిజన్ పెట్టి, వెంకట్రామయ్యను బతికించడానికి తగిన చర్యలను తీసుకున్నాడు. ఆ మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు బాధ నివారింపగా వెంకట్రామయ్య కళ్ళు తెరిచాడు.

ఈలోగా అతని స్థితికి భయపడి కొడుకు మురళి బావలిద్దరికీ, మేనమామకు వెంటనే రావల్సిందిగా టెలిగ్రాములిచ్చేడు.

వెంకట్రామయ్య కళ్ళు తెరిచేడుగాని మాట్లాడే స్థితిలో లేడు. చాలా నీరసంగా వున్నాడు. గుండె చాలా బలహీనంగా కొట్టుకుంటూంది. గుండెలో నొప్పి మాత్రం లేదు. తన మంచానికి చెరో ప్రక్కన ఏడుస్తూ కూర్చున్న భార్యను, కొడుకుని చూసి తన స్థితిని గ్రహించి చప్పగా కన్నీరు ఒలకగా, మెల్లగా చేతుల్ని కదిపి ఆ ఇద్దరి తలలపై వేసేడు.

సీతామహాలక్ష్మి తలెత్తి తెలివి వచ్చిన భర్తను చూసి “నాకు తెల్సునండీ ఆ భగవంతుడు మనకు అన్యాయం చేయడని” అని చేతులెత్తి మరోసారి మొక్కుకుంది.

కొడుకు మురళి తలెత్తి తండ్రిని చూసి సంతోషంతో — “నాన్నగారు! మీకు గుండె నొప్పి తగ్గిపోయిందా? ఎలా వుంది మీకు?” అని అడిగేడు.

వెంకట్రామయ్య నీరసంగా కాస్త తలను కదిపేడు తగ్గిందన్నట్టు.

ఆ మరునాటి మధ్యాహ్నానికి వెంకట్రామయ్య కుమార్తెలిద్దరు భర్తలతో, పిల్లలతో వచ్చేరు. మరో గంటకు బావమరిది జగన్నాథం వచ్చేడు. అతనికి మళ్ళీ గుండెలో కాస్త నొప్పి వచ్చి మళ్ళీ ఆక్సిజను పెట్టవలసి వచ్చింది. వెంకట్రామయ్య స్థితిని చూసి అందరూ చాలా దుఃఖించేరు.

ఆ మర్నాటికి అంటే తదియనాటి ఉదయానికి వెంకట్రామయ్య బాగానే కోలుకున్నట్లు తోచేడు. బలహీన స్వరంతో మాట్లాడగలిగేడు చుట్టూ వున్న బంధువర్గంతో.

ఆ మధ్యాహ్నం మురళి, మేనమామ జగన్నాథం, బావలిద్దరు హాస్పిటల్‌లోని డాక్టర్ని సంప్రదించేరు. వెంకట్రామయ్య స్థితిని గురించి.

“డాక్టరుగారు! మరి భయం లేదంటారా? అతన్ని ఇంటికి తీసుకుని పోవచ్చా?” డాక్టరు ఆలోచనలో పడ్డారు.

“మీ దగ్గర అతని స్థితిని గురించి దాచి ప్రయోజనం లేదు. అందుకే చెబుతున్నా. అతని గుండె చాలా నీరసంగా వుంది. [illegible]లోను, ఇంటివద్ద పనులు చేసి చేసి చాలా శ్రమించడం వల్ల అతని గుండె చాలా బలహీనమైంది. ఆ శ్రమకు తగ్గట్లు దిగువ మధ్యతరగతి కుటుంబాలు పాలు, పళ్ళు, తగిన పోషక ఆహారం తీసుకోలేరుగా. శరీరం మీద శ్రద్ధ వుండదు. అన్ని బలహీనతలు ఏభైయేళ్ళు దాటేక బయటపడతాయి. అదే వెంకట్రామయ్యగారి స్థితేమీ బాగులేదు”

“అంటే?” ఆందోళనగా అడిగేడు.

“అతను కోలుకున్నట్టు రెండు మూడు రోజులిలా వున్నా మళ్ళీ గుండెపోటు వచ్చి తట్టుకోలేకపోవచ్చు. లేదు - ఆ భగవంతుడి కరుణ కలిగితే బతికి బయటపడి మామూలు మనిషిగా ఆరోగ్యాన్ని పొంది తిరుగగలుగవచ్చు - ఖచ్చితంగా చెప్పలేం. కాని, ఒకటి మాత్రం నిజం, అతను ప్రమాదం నుంచి బయటపడలేదు.”

“అయితే అతన్ని ఈ హాస్పిటల్‌లోనే మరో నాల్గు రోజులుంచడం మంచిదంటారా?”

“అదేమీ కాదు - ఈ సీరస్ స్థితిలో అతనికి మళ్ళీ గుండెపోటు వస్తే ఇక్కడున్నా మరి మేమేం చెయ్యలేం. ఆక్సిజను పెట్టినా, ఇంజక్షన్లిచ్చినా మరి ప్రయోజనముండదు. మీ ఇష్టం మీ తృప్తికి ఇక్కడ మరికొన్నాళ్ళుంచుదామంటే నేను సూపరింటెండెంట్ గారితో మాట్లాడి ఏర్పాటు చేస్తాను. మీరు ఆలోచించుకుని నాకు చెప్పండి.”

ఆ సాయంత్రం ఇంటిలో సీతామహాలక్ష్మితో అతని దేహస్థితిని గురించి డాక్టరు చెప్పినదంతా చెప్పేరు. సీతామహాలక్ష్మి నోరుమూసి ఏడవ లేదు. తలెత్తి అందరి దీనవదనాల్లోకి చూసింది. బాగా ఆలోచించి ఓ నిర్ణయానికి వచ్చి అంది.

“నాయనా మురళీ! మీ నాన్నగారి ధ్యేయమంతా తన స్వంత ఇంట్లో జీవించాలన్నదే. దాని కోసమే జీవితమంతా ఏ సరదా, సంతోషాలు ఎరక్క శ్రమించేరు. ఆఖరికి ఆయన కోరిక మేరకు ఇల్లు కట్టుకున్నారు. ఇంక గృహప్రవేశమవడమే తరువాయి. ఆ ఒక్క కోరిక తీరిపోతే ఆయన మనస్సుకు ఎంతో తృప్తి లభిస్తుంది. అందుకే రేపు ప్రొద్దున్నే ఆయన్ని హాస్పిటల్

చలోక్తులు

కొటూరు వారు చలోక్తులు విసరడంలో దిట్ట. ఒకసారి కొటూరి వారి ఇంటికి మరో ప్రముఖ రచయిత మునిమాణిక్యం నరసింహారావుగారు వచ్చేరు. రాత్రి పడుకోబోయే ముందు కొటూరు వారు పొగాకు ముందేసుకుని చుట్టలు చుట్టుకుంటూ వుంటే, రావుగారు ‘ఇప్పుడు ఎందుకండీ చుట్టలు చుట్టడం? ఎలాగూ పడుకొని నిద్రపోతారుగా?’ అని అన్నారు. దానికి కొటూరు వారు

‘చుట్ట చుట్టుకుని పడుకోవడం మంచి అలవాటయ్యా! ఆదిశేషుడు కూడా చుట్టలు చుట్టుకుని పడుకున్నట్లు పోతన వర్ణించాడు’ అని సమాధానమిచ్చారు.

—డాక్టర్ బలరామకృష్ణమూర్తి

మంచి తీసుకుని వచ్చేయండి. ఎల్లుండి పంచమి గురువారం మంచి రోజు. ప్రొద్దున్న తొమ్మిది గంటలకు నూతన గృహప్రవేశానికి ఏర్పాట్లన్నీ చేయండి. మరే సిద్ధాంతి వద్దకు పోయి ముహూర్తం పెట్టించనవసరం లేదు. రేపటికి మరికొంచెం బలం కలిగి మెల్లిగా కుర్చీలో కూర్చోగల్గుతారనుకుంటూ. మరే అట్టహాసం చెయ్యకండి. మన కుటుంబం, నాన్నగారు మాటిచ్చినట్టు ఆ హెడ్ మేస్త్రీ అప్పలస్వామిని, ఇల్లు కట్టిన పనివారిని పిలుస్తే చాలు. ఈ పరిస్థితిలో అంతకు మించి మరేం చెయ్యగలం చెప్పు?"

"అంతేనమ్మా - నువ్వు చెప్పినట్లుగా నేను, బావగార్లు అన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తాం."

ఆ మరునాటికి వెంకట్రామయ్య పరిస్థితి కాస్త మెరుగయింది. డాక్టరుగారి అనుమతి తీసుకుని టాక్సీలో ఇంటికి వెంకట్రామయ్యను తీసుకుని వచ్చేరు.

"నాన్నగారు! రేపు గృహప్రవేశానికి ఏర్పాటు చేసేం."

"ఈ నా బలహీన స్థితిలో ఎందుకురా, మరి కొన్నాళ్ళు పోనీయరాదూ!"

"అది కాదు బావా, సిద్ధాంతిగారు ఈ ముహూర్తం చాలా బలమైందన్నారు. మళ్ళీ నెల్లాళ్ళుపోతేగాని మంచి ముహూర్తం కుదరదన్నారు" అన్నాడు బావమరిది జగన్నాథం.

"అవును. అదీ నిజమే. స్వంతిల్లుండగా, ఈ అద్దె కొంపలో మరెందుకు, అలాగే కానీ."

"నాన్నా! ఇంకో నిమిషం వుంటే గోడ గడియారం అమ్మ తల మీద పడి వుండేది. అదృష్టం బాగుంది"

"ఆ గడియారం ఎప్పుడూ ఆలస్యమే..."

-వై. విజయ, విజయవాడ.

ఆ మర్నాడు కపిలగోవును తెప్పించి ముందు గోవును, తరువాత పూర్ణకుంభం, మంత్రోచ్ఛరణలతో పురోహితుడు రాగా వెంకట్రామయ్య అల్లుళ్ళిద్దర్నీ ఆసరా చేసుకుని, తన భార్యతో బంధువులతో నూతన గృహప్రవేశం చేశాడు. తరువాత మరి నించోలేక కుర్చీలో కూర్చుండిపోయేడు.

వెంకట్రామయ్య తన చేతులతో తన బంధువులకు, హెడ్ మేస్త్రీ అప్పలస్వామికి నూతన వస్త్రాలను అందించేడు. ఆనాడు అందరూ పిండివంటలతో విందారగించేరు, చాటుగా కన్నులు తుడుచుకుంటూ—

వెంకట్రామయ్య పండ్ల రసం, హార్లిక్సు మాత్రమే తీసుకోగల్గేడు. ఎలాగో సత్యనారాయణ వ్రతం తాలూకు ప్రసాదాన్ని నాలిక్కి రాసుకోగల్గేడు.

అతని తృప్తి, అతని సంతోషం కళ్ళ నుంచి వెలుగుగా ప్రతిఫలించింది. ఆ రాత్రి తన గదిలో తన మంచం మీద పడుకుని తన ప్రక్కన కూర్చుని తనకు బత్తాయి తొనల్ని అందిస్తున్నభార్యతో అన్నాడు వెంకట్రామయ్య గర్వంగా — "ఈ వెంకట్రామయ్యంటే ఏమనుకున్నావు సీతామహాలక్ష్మి? అనుకున్నది సాధించేనా లేదా? స్వంత ఇల్లు కట్టుకున్నాను. గృహప్రవేశమయ్యేను. నా ఇంట్లో నివసిస్తున్నాను. భగవంతుడి అనుగ్రహముంటే నా ఇంట్లో నావాళ్ళతో కొన్ని సంవత్సరాలు జీవిస్తా - ఏమంటావు!"

బలహీన స్వరంతో అడిగిన దాంట్లో భర్త సంతోషాన్ని, తృప్తిని గ్రహించి పొంగివస్తున్న దుఃఖాన్ని అతి కష్టం మీద అణచుకుంటూ జవాబిచ్చింది.

"మీ సంగతి నాకు తెలియదుటండీ! మీ నీతివర్తన, మీ కృషి, మీ మంచితనం అందరూ మెచ్చుకుంటున్నవే మీరనుకున్నది సాధించేరు. ఆ దేముడు మన పూజల్ని స్వీకరించి మిమ్మల్ని దయగా చూడాలి - అదే నా ప్రార్థన కూడా" అని పైన ఫ్యాను వేగంగా తిరుగుతున్నా భర్త నుదుటను పట్టిన చెమటను పయిటతో తుడిచింది.

"ఇప్పుడు మరే చింతా లేకుండా ప్రశాంతంగా నా స్వంత ఇంట్లో నిద్రపోగలను" అని ఆసరికే బరువెక్కుతున్న కనురెప్పల్ని మూసేడు.

ఆ రాత్రి ఏ ఝామునో బలహీనమైయున్న వెంకట్రామయ్య గుండె ఆగిపోయింది. వెంకట్రామయ్య శాశ్వత నిద్రలోకి పోయేడు.

పదవ తరగతి ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థుల ఆశలు పండించి వారి భవిష్యత్తుకు
బంగారు బాటలు వేసే ఏకైక విద్యా సంస్థ

అరవింద రెసిడెన్షియల్ కాలేజి

స్థాపితం 1987

STREET NO: 32, ROAD NO: 8, HUBSHIGUDA, UPPAL ROAD, HYDERABAD - 7.

రెండు సంవత్సరముల ఇంటర్మీడియట్‌తో పాటు
మెడికల్, ఇంజనీరింగ్ ఎంట్రెన్సుకు అనుభవజ్ఞులచే శిక్షణ.

* ప్రతి 15 మందికి ఒక స్టడీ కేర్ టేకర్
* ఖచ్చితమైన క్రమశిక్షణ
* రోజువారీ ఎసైన్‌మెంట్లు
* అత్యాధునికమైన లేబొరేటరి.
* ఆడియో విజువల్ కోచింగ్
* అన్ని సదుపాయాలతో హాస్టలు

ఎప్పటికప్పుడు విద్యార్థి కృషి, అవగాహన, అభివృద్ధి గురించిన అంచనా
24 గంటలు విద్యార్థి చదువు, ప్రవర్తన ఆరోగ్య విషయమై పర్యవేక్షణ.

ఇంటర్మీడియట్ మొదటి సంవత్సరము అడ్మిషన్లు ప్రారంభమైనవి.
బాలురకు మాత్రమే, గ్రూపులు: M.P.C., B.P.C., మీడియం : ఇంగ్లీషు, తెలుగు

అప్లికేషన్ ప్రాస్పెక్టస్‌లు రూ.20/-డి.డి., ఎం.ఓ., లేదా నగదు చెల్లించి పొందవచ్చును.
పూర్తి వివరాలకు ప్రిన్సిపాల్‌ను సంప్రదించండి.